

PB-GÁZOK ÉS ELEGYEINEK FORGALMAZÁSA ÉS HATÓSÁGI FELÜGYELETE

- A cseppfolyós PB-gáz nemzetközi elnevezése LPG (Liquid Petroleum Gas)
- Az LPG használata nemcsak környezetvédelmi szempontok miatt válik egyre népszerűbbé, hanem gazdaságossági okokból is: számítások szerint ötszáz köbméter feletti fogyasztás felett már kifizetődőbb, mint a földgáz használata.
- Az LPG szélesebb körben való terjedése mellett szól, hogy kevésbé van kitéve az olajár kiszámíthatatlan változásainak, a természeti és politikai kockázatoknak, valamint a szállítási nehézségeknek.
- Egy 11,5 kg töltésű háztartási palackban lévő PB-gáz fűtőértéke egyenértékű 14,5 liter olaj, 150 kWh villamos energia, vagy 50 kg fa fűtőértékével.
- Az Európai Unióban 2004 és 2006 között majdnem harmadával – 26 százalékkal – nőtt az LPG felhasználás.
- Az unió szakemberei az LPG-vel kapcsolatban 2008 és 2020 között évenként öt százalékos felhasználás-növekedésre számítanak.
- Magyarországon jelenleg évi 170 ezer tonna PB-gázt használnak el az ipari felhasználók és mellettük félmillió háztartás.

A Kormány [T/13055](#) számon nyújtotta be az egyes energetikai tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslatot, amely – egyebek között – módosítja a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvényt a propán-bután gázok és ezek elegyeinek forgalmazása és hatósági felügyelete tekintetében.

Mi is az a PB-gáz?

A cseppfolyós PB-gáz – nemzetközi elnevezése **LPG** – propánból, butánból, azaz ezek keverékéből áll. A cseppfolyós gáz vegyi összetétele egyszerű, az LPG az összes szerves alternatív energiahordozó közül a legtisztább és **a legmagasabb fűtőértékkel** (45,5 - 46,5 MJ/kg) rendelkezik. A PB-gázt kőolaj-finomítókban, valamint a földgázmezők gázfeldolgozó üzemében választják le nyersolajból illetve nyers földgázból. Ezekből energetikai – elsősorban főzési és fűtési – célokra **háromféle minőségű termék** kerül kereskedelmi forgalomba:

- a propán-gáz: közel tiszta (min. 95 tömeg %) propán és propén;
- a bután-gáz: közel tiszta (min. 95 tömeg %) bután és butén;
- a PB-gáz: a propán és a bután keveréke, amely legfeljebb 60 tömeg % butánt tartalmaz.

A cseppfolyós PB-gázok eredeti állapotukban színtelenek, szagtalanok, ezért forgalomba hozataluk előtt szagosítják őket – etil-merkaptánt, vagy vele egyenértékű, kellemetlen szaghatású kénvegyületet kevernek hozzá – hogy esetleges szivárgásuk felismerhető legyen.

A PB-gáz normál légnyomáson légnemű, nagyon alacsony hőmérsékleten vagy nagy nyomáson válik cseppfolyóssá. A gázt általában **nagy nyomáson, cseppfolyós formában tárolják**, ami megkönnyíti szállítását, palackban vagy tartályban történő tárolását.

A nyolcvanas években a magyarországi PB-gáz forgalom szinte teljes mennyiségben palackos formában került a felhasználóhoz, a tartályos értékesítés csekély mennyiséget mutatott. A kilencvenes években megfordult a helyzet és az ezredforduló környékén már 40% körüli volt a **tartályos értékesítés** aránya. A palackos PB-gáz forgalmazásában érezhető visszaesés oka a vezetékes földgázhálózat bővülése.

1991-ben született meg a döntés, hogy a hazai PB-piacot is minimum kétszereplőssé kell átalakítani – a hazai piac első két résztvevője a Prímagáz és a Totálgáz volt. A hazai **PB-piaci résztvevők** száma azóta fokozatosan emelkedett.

A PB-GÁZ FELHASZNÁLÁSI TERÜLETEI

Palackos PB-gáz

Földgázhálózattól távol eső, háztartási, ipari vagy mezőgazdasági fogyasztók kisebb gáz-igénye palackos PB-gáz ellátó rendszerrel elégíthető ki. Hazánkban több mint **5 millió PB-gázpalack van forgalomban**.

A töltet fajtája, tömege, és kivitele szerint az alábbi palackfajtákat különböztetjük meg: háztartási, ipari és egyéb rendeltetésű palackok. A forgalomban lévő palackok alumíniumból, acélból és műanyagból (kompozit palackok) készülnek.

Tartályos PB-gáz

Felhasználási területe széleskörű, minősége és magas fűtőértéke miatt gyakori energiaforrás mezőgazdasági és ipari vállalkozások, de a kereskedelmi egységek számára is.

A tartály elhelyezése szempontjából az alábbi rendszereket különböztethetünk meg:

- föld feletti tartály: a legkisebb költséggel kivitelezhető típus;
- föld alatti tartály: a legkisebb helyigényű megoldás, kevésbé érzékeny a téli időjárásra, telepítési költsége viszont nagyobb;
- épületben elhelyezett tartály: a védett elhelyezés miatt a legnagyobb üzembiztonságot jelenti, de a helyiségre szigorú előírások vonatkoznak.

A tartályos gázszolgáltatás népszerűségét bizonyítja, hogy hazánkban már több mint **7000 tartályos ellátó rendszer** üzemel.

Motorikus PB-gáz

Mivel az ipar mellett a második legjelentősebb légszennyezés-forrás a közlekedés, ezért a környezetszennyezés visszaszorításában nagy szerepe van a gáz üzemanyagként történő felhasználásának: motortípustól függően a gázüzemű motorokban a nitrogén-oxid-kibocsátás 20-40 százalékkal, a szén-monoxidé 60-90 százalékkal, a szénhidrogéné 40-60 százalékkal kevesebb, mint benzinüzeműekben.

A motorikus felhasználású PB-gáz tehát gazdaságos, **környezetkímélő üzemanyag**. Bár Európában már igen elterjedt a gázautózás, hazánkban az utakon közlekedő gépjárművek számához viszonyítva még mérsékeltnek mondható az érdeklődés a PB-gáz, mint gépjármű-üzemanyag iránt.

PB-GÁZ ÉS KÖRNYEZETVÉDELLEM

Napjainkban a környezetvédelemnek is döntő jelentősége van az energiaválasztásban. A PB-gáz alkalmazásával az ezzel kapcsolatos követelmények és előírások túlnyomó többsége teljesíthető.

A gázüzemanyagokban nagy a hidrogéntartalom, amelynek égésekor CO₂ helyett víz keletkezik, így **a légkörbe jutó szén-dioxid mennyisége jóval kevesebb**, ami az üvegházhatás csökkentéséhez járul hozzá. A PB-gáz üzemanyagként történő felhasználása tehát jelentős lépés a járművek környezetkárosító hatásának csökkentésében.

Az SHV Gas – a világ egyik legnagyobb propán-bután forgalmazója – saját kampányba kezdett „[Miért LPG?](#)” címmel azzal a céllal, hogy ráirányítsa a figyelmet egy olyan energiaforrásra, amely környezetkímélő, biztonságos, olcsó és azonnal bárki rendelkezésére áll.

CSEPPFOLYÓS PB-GÁZOK FORGALMAZÁSA ÉS HATÓSÁGI FELÜGYELETE

A cseppfolyós propán-, butángázok és ezek elegyei tartályban vagy palackban történő forgalmazásának szabályairól és hatósági felügyeletéről szóló [94/2003. \(XII. 18.\) GKM rendelet](#) alapján a **bányafelügyelet** engedélyezi a PB-gáz töltőtelepek valamint a gázpalackokra előírt időszakos ellenőrzésére, a nyomáspróbázásra, a szükséges javítások elvégzésére szolgáló létesítmények építését és üzembe helyezését, és ellátja e létesítmények valamint az ott végzett tevékenységek műszaki-biztonsági felügyeletét, hatósági ellenőrzését.

A kiskereskedelmi forgalmazás kivételével a PB-gáz kereskedelmével kapcsolatos piacfelügyeleti hatósági feladatokat szintén a bányafelügyelet látja el. A fogyasztóvédelmi törvény alapján a fogyasztóvédelmi hatósági feladatok a megyei illetve fővárosi fogyasztóvédelmi hatóság hatáskörébe tartoznak.

A Gázpalack Biztonsági Szabályzatról szóló [14/1998. \(XI. 27.\) GM rendelet](#) tartalmazza a szakterülettel kapcsolatos fogalmakat, pontosítja a műszaki-biztonsági felügyeleti eljárásokat, úgymint: engedélyezés, ellenőrzés, hatósági nyilvántartás, bejelentési kötelezettség valamint tartalmazza az általános műszaki előírásokat is. A jogszabály az EU vonatkozó szabályaival összeegyeztethető szabályozást tartalmaz (a 84/525/EGK, a 84/526/EGK és a 84/527/EGK irányelvek, amelyeket azóta hatályon kívül helyezett a [2010/35/EU \(2010. június 16.\)](#) irányelv).

A témához kapcsolódó további jogszabályok:

- [2008. évi XL. tv.](#) a földgázellátásról;
- [1993. évi XLVIII. tv.](#) a bányászatról;
- [1997. évi CLV. tv.](#) a fogyasztóvédelemről;
- [9/2001.\(IV.5.\) GM rendelet](#) a nyomástartó berendezések és rendszerek biztonsági követelményeiről és megfelelőség tanúsításáról;
- MSZ 1601:2001 Cseppfolyósított propán-bután fűtőgázok és MSZ EN 589:2001 Gépjármű-hajtóanyagok – LPG.

A MAGYAR PB-GÁZIPARI EGYESÜLET

A Magyar PB-Gázipari Egyesületet (MPE) 1995 áprilisában alapították a cseppfolyós propán-, butángázt forgalmazó vállalkozások és a szakmában dolgozó magánszemélyek.

Az **Egyesület legfontosabb céljai:**

- a PB-gáz felhasználás nemzetközi tapasztalatainak és normáinak közvetítése a magyar szakemberek felé;
- a hazai energetikai ipar támogatása, a PB-gáz ellátással és felhasználással kapcsola-

tos szabályozások, előírások kezdeményezése, véleményezése, valamint technológiai feladatok megoldásának elősegítése;

- az iparág és szolgáltatás szakmai képviselete bel- és külföldön;
- a PB-gáz felhasználás elősegítése, a közvélemény megfelelő tájékoztatása;
- a fogyasztók és az üzleti tisztaság védelme érdekében fellépés az illegális PB-gáz forgalmazásával kapcsolatos tevékenység ellen;
- az adatvédelmi jogszabályoknak megfelelően az Egyesület nyilvántartást vezet a tagvállalatok által kezdeményezett hatósági eljárásokról és jogsértésekről.

A FORGALMAZÁSSAL ÉS A FELÜGYELETTEL KAPCSOLATOS PROBLÉMÁK

Az elmúlt évek adatai szerint a nem engedélyes PB-gázforgalmazó által végzett, szabálytalan, ún. **feketén töltött PB-palackok aránya elérte a 10 százalékot**. A másik probléma, hogy a telephelyek általában üresen nem veszik át a tartályokat, csak cserélik. A folyamat másfél évtizede kezdődött, amikor a vezetékes gáz elterjedésével csökkent PB-palackok iránti kereslet. Mivel a gázpalack nem betétdíjas, így elvileg nem kötelező az üres palackok visszavétele.

A legfrissebb számítások szerint **közel 3 millió visszaváltatlan palack található az ott-honokban és további 3 millió palack sorsáról nem tudnak** (fémhulladék?). 2011. januártól ugyan rendelet kötelezi a forgalmazókat az átvételre, de számtalan eset mutatja, hogy a gyakorlatban ez mégsem működik.

A biztonsági és adóelőírások be nem tartása a szakma szerint a felügyelő hatóságok szabályozási hiányosságára vezethető vissza. Ezért a [94/2003. \(XII. 18.\) GKM rendelet](#) módosításához a Magyar PB-gázipari Egyesület elkészítette a PB gázpalackok Üzemeltetési Szabályzatát.

MPE tagvállalatai összesített értékesítés [to/év] (Forrás: Magyar PB-Gázipari Egyesület)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Palack	99402	93898	90507	82277	79923	74335	75774	72629	67952
Tartály	93985	102327	93312	68571	77423	64469	77645	62358	52695
Autógáz	35306	32775	30709	28786	26817	3957	26074	28660	33544
Összesen	228693	229000	214528	179634	184163	162761	179493	163647	154191

2011-ben az MPE és az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (OKF), a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) valamint a bányakapitányságok területileg illetékes szervei bevonásával **országos ellenőrzést** folytatott az illegális palacktöltők és forgalmazók felderítése, felszámolása, a szabálytalanságok feltárása érdekében.

Az ellenőrzés során **54 esetben engedély nélkül működő cseretelepet** derítettek fel, **898 telephelyen került sor szabálytalanság felderítésre**, jellemzően a tűzvédelmi előírások megszegése miatt. A megvizsgált gázpalackok esetében legtöbbször a jelölésekkel kapcsolatos szabálytalanságok kerültek megállapításra.

Az engedély nélküli PB gáz töltési és forgalmazási tevékenység visszaszorítása érdekében a PB-gázforgalmazó cégek az MPE-vel közösen – a korábban kezdeményezett

jogszabály-módosítási javaslatokon túl – a témában újabb jogszabályi előírás megalkotását javasolták, és kérték az érintett hatóságok további együttműködését.

A jogszabály-módosítási javaslat alapvetően a bányászatról szóló [1993. évi XLVIII. törvény](#) módosítására vonatkozott, melyben az MPE javasolta, hogy a PB-gáz palackban vagy tartályban történő forgalmazása minden esetben engedélyköteles tevékenység legyen, és azt határon átnyúló szolgáltatási tevékenység keretében ne lehessen csupán bejelentés alapján gyakorolni.

Az OKF javaslatában szerepelt, hogy a bányászati törvényben jelenjen meg az engedélyező hatóság részére a kiadott engedélyek visszavonására vonatkozó kötelezettség egyes jogellenes tevékenységek feltárása esetén.

Források:

- [2008. évi XL. törvény](#) a földgázellátásról
- Peredi Ágnes: Földgáz helyett érdemesebb LPG-vel fűteni – [Népszabadság Online, 2009. június 13.](#)
- Vass Gyula: Ellenőrizték a PB-gázforgalmazókat – [Védelem Online, 2011. július 25.](#)
- [Magyar PB-Gázipari Egyesületet](#)
- Európai LPG szövetség ([AEGPL](#))
- [Nemzeti energiastratégia](#)

Készítette: Csákö Beáta
Képviselői Információs Szolgálat

Országgyűlési Könyvtár

E-mail: infoszolg@parlament.hu
Intranet: <http://infoszolg.ogyk.hu>
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet belső felhasználásra, az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült. A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be. Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.